NOVICE

LETO II. - št. 29 V KOČEVJU, DNE 13. JULIJA 1957 Cena 10 din

…jska knji… Mirana Jarca Novo mesto

Žagarski obrat Lesnoindustrijskega podjetja Ribnica

VELIČASTNA PROSLAVA PARTIZANSTVA NA TRAVNI GORI

Dan borcev na Travni gori

4. julija je Travna gora spet oživela. Že v ranih jutranjih urah so hitele po pobočju Travne gore kolone ljudi iz ribniške, sodraške in potoške smeri. Že pred 10. uro dopoldne se je zbrala na vrhu Travne gore pred spomenikom množica ljudi — mladih in starih, med njimi tudi vrsta bivših borcev, ki so se v času NOB borili s sovražnikom v travnogorskih gozdovih. Med drugimi gosti smo videli ljudskega poslanca in prvoborca tov. Matija Maležiča, prdsednika OLO Janeza Pirnata, člana GOZB Slovenije Fajdigo, tajnika OLO Šobarja in druge.

Slavnost na Travni gori se je začela z vojaškimi vajami gojencev predvojaške vzgoje iz občin Draga-Loški potok, Ribnice in Sodražice. Vaje, ki so zelo lepo uspele, so trajale eno uro. Ob 10. uri so prikorakali pred spomenik padlih na Travni gori odredi predvojaške vzgoje z zastavami. Odredi so se pred spomenikom strumno postrojili. Množica je valovila, sonce pa je tako lepo sijalo in pošiljalo pozdrave mrtvim, ki spe... Položili so vence pred spomenik, z zastavami Zveze borcev iz Sodražice in Loškega potoka pa so izkazali pozdrav mrtvim borcem. Veličastno so v tem lepem svetu odmevali akordi državne himne, ki jo je igrala gasilska godba iz Sodražice. Godba je zaigrala še žalostinko, potem pa so se vrstile recitacije, govori, petje. Predsednik občinskega odbora ZB Sodražica tov. Fran Fajdiga je v jedrnatih besedah opisal pomen praznika in se spomnil slavnih borb in zmag partizanske vojske v travnogorskih gozdovih. Zatem je odred predvojaške vzgoje izstrelil častno salvo v počastitev vseh mrtvih borcev, ki so darovali življenja za svobodo na Travni gori. Prvoborci partizanske vojske na Travni gori so govorili in sicer: Maks Drobnič iz Ribnice, Vence Drobnič iz Sodražice in Karol Mikulič v imenu bivših partizanov iz Drage-Loškega potoka. To sta nosilca spomenice iz leta 1941. Opisovali so dogodke, ki so bili v času NOB na področju Travne gore in okoliških krajih ter trpljenje in številne boje, ki so jih partizani bili na tem področju do končne zmage. Moški pevski zbor iz Sodražice je zapel več partizanskih pesmi. S tem je bil slavnostni del proslave zaključen. Vsa množica ljudi je odšla k novemu domu »Travna gora«, kjer se je razvilo partizansko rajanje. Mladina se je zavrtela v novem domu, starejši pa so obujali spomine na slavne dni na Travni gori. Bilo je zelo lepo in vsem, ki so se udeležili slavnosti. bo ostala v najlepšem spominu.

★

LEPO SO PROSLAVILI DAN BORCEV

Dan borcev so lepo proslavili tudi v dobrepoljski občini. 4. julija ob 9. uri dopoldne je bila na Vidmu slavnostna seja občinskega odbora ZB. Na seji so bili tudi predstavniki ostalih množičnih organizacij. Po končani seji so šli ljudje v sprevodu k spomeniku padlih borcev v Predstruge. Igrala je gasilska godba iz Vidma. O pomenu žrtev, ki so padle za svobodo, je govoril tov. Blatnik. Pel je moški pevski zbor Prosvetnega društva iz Vidma. Pred spomenik so položili vence in šopke, kot skromen poklon padlim borcem. Člani lovske družine so s sodelovanjem članov strelske družine izstrelili častno salvo. Popoldne je skupina 30 članov ZB odšla z avtomobilom na izlet v Loški potok, Novo vas in Turjak, kjer je bilo partizansko rajanje. Na predvečer praznika so v večjih krajih v dobrepoljski dolini kurili kresove.

PRAZNIK DNEVA BORCEV V LAŠČAH

Tudi v Velikih Laščah so praznik borcev — 4. julij — lepo proslavili. Dopoldne ob 9. uri je bila slavnostna seja obč. odbora ZB, kjer so bili navzoči tudi predstavniki ostalih množičnih organizacij. Popoldne je odšlo večje število ljudi na Turjak, kjer je bilo ljudsko rajanje, nekateri pa so šli na izlet v Taborsko jamo.

Naš komentar

PO KONGRESU DS

Kongres delavskih svetov Jugoslavije je že za nami. Zaključil se je zelo plodno in uspešno. Pred nami je ogromno gradivo, ki je plod dela tisočih delavcev, ki sodelujejo v mehanizmu delavskega samoupravljanja ter v našem družbeno-ekonomskem življenju, plod skrbnega in vestnega proučevanja prakse delavskega samoupravljanja.

Za kongres delavskih svetov Jugoslavije je bilo pri nas in v tujini veliko zanimanje. Izmed 1700 izvoljenih delegatov na kongres ni prišlo le osem delegatov. To nam pove, da so se delegati za kongres zelo zanimali.

Kongres delavskih svetov je bil izrazito delovno zborovanje proizvajalcev. V razpravah je sodelovalo nad 420 prisotnih, veliko število prijavljenih pa zaradi časovne stiske ni prišlo do besede.

Vsi predstavniki delavskih organizacij iz tujine, razen dveh, ki sta se zaradi pomanjkanja časa odrekla svojemu govoru, so spregovorili na plenarnih sejah. Zastopniki sindikatov iz Sovjetske zveze in vzhodnoevropskih držav so v svojih govorih predvsem razlagali sistem upravljanja v njihovih deželah, medtem ko se v razpravljanje problematike delavskega samoupravljanja niso spuščali. Za razliko od teh so zastopniki organizacij iz zahodnih dežel govorili predvsem o svojih vtisih, ki so jih dobili o kongresu in o delavskem samoupravljanju. Skoraj vsi so namreč iskreno priznali, da niso pričakovali tako stvarnega, korektnega in kritičnega nastopanja delegatov, ter da so bili presenečeni nad visoko ravnijo razprave, nad poznavanjem problematike in nad svobodo, s kakršno so delegati govorili.

Kongres je ponovno potrdil pravilnost naše poti: delavsko samoupravljanje je za nas najdragocenejše sredstvo za ustvarjanje socialističnega družbenega sožitja ter mobilizira in sprošča ustvarjalno iniciativo delovnih množic, brez katere ni in ne more biti socialističnega sožitja.

ODLIKOVANI RUDARJI

Na praznik dneva rudarjev — 3. julija — so najzaslužnejši člani rudarskega kolektiva prejeli odlikovanja. Red dela III. stopnje so prejeli: Finc Anton, Jenko Rajko, Meža Ivan in Vrolinič Aleksander. Z medaljo dela pa so bili odlikovani: Golevšček Janko, Hočevar Stane in Kavs Tomaž. Obenem so odlikovanci prejeli tudi denarne nagrade.

Čestitkam rudarskega kolektiva odlikovancem se pridružujemo tudi mi in jim želimo še obilo uspehov pri nadaljnjem delu.

DAN ŠOFERJEV

V nedeljo 14. julija 1957 bodo šoferji praznovali svoj praznik. Med ostalimi prireditvami bo tudi spretnostna vožnja s startom in ciljem pred kolodvorsko restavracijo. Vozila bodo razdeljena v 3 razrede in sicer: motorji od 125 ccm do 250 ccm, motorji od 350 ccm dalje in razred avtomobilov. Prva tri zasedena mesta bodo nagrajena z denarnimi nagradami: 2000 din, 1000 din in 500 din.

Začetek tekmovanja v spretnostni vožnji bo ob 14. uri. Prijave za tekmovanje bo sprejemala komisija 1 uro pred startom pred kolodvorsko restavracijo. Prebivalstvo Kočevja vabimo, da prisostvuje tekmovanju.

PO SVETU

Te dni so odpotovali na oddih na Kavkaz v Sovjetski zvezi tovariši Kardelj, Rankovič, Veselinov in Krebčič. Obisk je zasebnega značaja. Po obisku v Sovjetski zvezi bodo privatno obiskali nekatere dežele v Skandinaviji in Zahodni Evropi.

Jugoslavijo je obiskal predvsem iz želje po izboljšanju gospodarskih stikov sirijski zunanji minister, ki bo obiskal tudi Slovenijo.

Na Bližnjem vzhodu izgleda, kakor da so poedine arabske dežele spoznale pravi namen Eisenhowerjeve doktrine. Razgovor kralja Ibn Sauda, ki je že dolga leta nosilec interesov velikih monopolov med Arabci, z načelnikom generalnega štaba egiptovske vojske ter izjave generalnega sekretarja Arabske lige kažejo na to, da skušajo arabske države kljub različnim glediščem glede urejanja srednje-vzhodnih razmer izboljšati svoje odnose in stike, ki so se po napadu Angležev na Egipt in objavi ameriške politike na Bližnjem vzhodu poslabšali.

Konferenca o razorožitvi v Londonu poteka ob zelo previdnih objavah delnih predlogov glede razorožitve, ki jih dajeta obe strani. Ameriški zastopnik v pododboru OZN za razorožitev je objavil predloge ameriške vlade, na podlagi katerih bi po mnenju ZDA bilo mogoče skleniti sporazum o prenehanju tekme v oboroževanju. Amerikanci predlagajo, da bi najprej ustavili poizkuse z atomskimi bombami za dobo 10 mesecev in izjavljajo svojo pripravljenost, da tudi po tem roku ZDA ne bi nadaljevale s poizkusi, ako v roku teh 10 mesecev in po njem tega ne bi storila tudi kaka druga dežela.

Drug ameriški predlog je, da se ustavi vojaška proizvodnja atomskih materialov in atomskega orožja in da nastopi tako imenovani atomski moratorij. Amerikanci se ne želijo odreči atomski oborožitvi, niti pravici, da bi z atomskim orožjem oborožili dežele, ki bi jih za to orožje prosile. Kljub temu Amerikanci predlagajo uničenje zalog atomskega orožja. Ker so prepričani o tem, da so njihove zaloge atomskega orožja večje od sovjetskih zalog in ker zalog ni mogoče točno ugotoviti, predlagajo, da bi oni sami uničili po 53 kg atomskega orožja, če bi bili Sovjeti pripravljeni uničiti po 47 kg tega orožja. Sovjetski delegat se o tem predlogu še ni izjasnil.

Nenaden obisk angleškega guvernerja Cipra v Londonu je v vsem svetovnem tisku ponovno rodil številne komentarje o rešitvi ciperskega vprašanja. Večina komentatorjev vidi za Angleže le dva možna izhoda in sicer: Ciper lahko razdelijo med Turčijo in Grčijo ali pa objavijo deklaracijo o pravici do osamosvojitve v določenem roku in ob mednarodnih poroštvih.

Razgovor ameriškega zunanjega ministra Dullesa z novinarji smatrajo vsi komentatorji za zelo važnega. V tem razgovoru je namreč Dulles pojasnil ameriško zunanjo politiko do nove Kitajske in izjavil, da bo Amerika vztrajala pri tem, da Kitajske ne sprejmejo v Združene narode, ne bo povečala trgovinske izmenjave kakor so to storile Anglija, Francija in druge dežele in bo uveljavljala tako politiko tudi v primeru, če bi njene zaveznice pristale na sprejem Kitajske v Združene narode in na ukinitev prepovedi v trgovanju s Kitajsko. V svojem razgovoru z novinarji pa je Dulles priznal, da se del gospodarskih krogov in ameriške javnosti zavzema za to, da vlada ZDA spremeni svojo politiko napram Kitajski in da jo liberalizira.

Formacije angleške vojske so te dni zapustile obsežna vojna oporišča v Jordaniji in se s tem v celoti umaknile z jordanskega ozemlja.

DELAVSKI SVET IMA ZA SEBOJ ŽE LEPE IZKUŠNJE

Zgodovina delavskega sveta

Kmetijsko gozdarskega posestva Kočevje

Kmetijsko gozdarsko posestvo Kočevje sodi med največja podjetja na Kočevskem. Do 1. maja 1952 je delovalo več samostojnih podjetij, ki so se omenjenega dne združila in sicer: Živinorejsko gospodarstvo Kočevje, Živinorejsko gospodarstvo Stara cerkev, Državno posestvo Črmošnjice, Gozdno gospodarstvo Kočevje, Kmetijska strojna služba Breg in Trgovina državnih posestev Ljubljana. Podjetja so se združila v eno podjetje, ki je dobilo naziv: Kmetijsko gozdarsko posestvo Kočevje. Prvega julija 1954. leta je prišlo v sestav KGP še Lesno industrijsko podjetje Kočevje. S tem je bila organizacija KGP končana.

Upravni prostori KGP Kočevje

Vsa omenjena podjetja, ki so prišla v sklop KGP Kočevje, so imela delavske svete od septembra 1950. 15. marca 1952 se je sestal na prvo zasedanje novoizvoljeni delavski svet Kmetijsko gozdarskega posestva Kočevje. DS je imel 43 članov, za prvega predsednika pa je bil izvoljen Julij Planinc. Upravni odbor je štel osem članov, prvi predsednik pa je bil Ivan Gruden. Druge volitve DS in UO v tem podjetju so imeli leta 1953, tretje volitve pa leta 1954. Četrte volitve organov delavskega upravljanja so bile leta 1956, letos pa so že petič volili DS in UO podjetja.

Kmetijsko gozdarsko posestvo Kočevje posluje po pravilih podjetja, ki so bila sprejeta na seji DS v aprilu leta 1954. Za poslovanje obratov pa so bili izdani od UO poslovniki obratov.

Poleg centralnega delavskega sveta, ki šteje 45 članov, imajo tudi obratne DS, ki jih je skupno petnajst. V pomoč centralnemu DS so izvolili komisije, ki uspešno opravljajo svoje delo.

Kmetijsko gozdarsko posestvo ima 41.007 ha kmetijskih in gozdnih površin. Slednjih je 31.275 ha, kmetijskih 9323 ha, drugih pa 409 hektarov.

Delavski svet in obratni delavski sveti na KGP se vedno bolj uveljavljajo. Za seboj imajo izkušnje pri delu, ki so vsako leto bogatejše.

UPOKOJENI RUDARJI SE ZAHVALJUJEJO

Upokojeni rudarji, honorarno zaposleni pri zunanjem obratu rudnika Kočevje, se iskreno zahvaljujemo delavskemu svetu, upravnemu odboru in upravi Rudnika za prejete nagrade ob rudarskem prazniku.

Nagrajeni upokojeni rudarji želimo vsemu kolektivu Rudnika obilo uspehov pri delu.

Srečno!

Naš razgovor

Toneta Kovačiča, obratovodjo žage na LIP Ribnica, smo našli na delu pri strojih. Vedno nasmejan in dobre volje je bil takoj pripravljen na razgovor z nami. Tale pogovor pa se je takole razpletal:

»Tone, koliko časa ste že v službi v lesni industriji?«

»Hm, od kdaj? Veselje do hlodov, desk in lesnih žag sem imel še kot otrok. Želja, da bi bil v službi pri lesu, pa se mi je izpolnila šele po osvoboditvi. Začel sem v Dravogradu, od tam pa so me premestili v Sevnico. Iz Sevnice me je vodila pot v Ortnek, kjer sem bil šef skladišča, kasneje pa šef impregnacije lesa. Ko je impregnacija lesa v Ortneku prenehala z delom, sem bil premeščen na LIP Ribnica. Od februarja lanskega leta imam na žagi LIP Ribnica odgovorno dolžnost — sem obratovodja žage.«

»Kovačič! Povejte nam, če je delo obratovodje na žagi odgovorno in kaj vse delate kot obratovodja?«

»Pa še kako odgovorno! Na žagarskem obratu imam 24 ljudi. Delo obratovodje je, da nadzira delo delavcev. Obratovodjeva skrb je, da nadzira sortiranje in vskladiščenje hlodov, skrbi za pravilno razporeditev delovne sile in skrbi, da je delo izvršeno po proizvodnih nalogih, ki jih prejme od uprave podjetja in tudi kako je to delo izvršeno.

»Ste zadovoljni s svojo službo?«

»Sem! Še bolj pa bi bil zadovoljen, če bi enkrat le začeli s preureditvijo žagarskega obrata, ki je že davno doslužil!«

»Ali ste zadovoljni s svojimi ljudmi?«

»S svojimi fanti sem zadovoljen, pridni so in iznajdljivi pri delu. Seveda, včasih se tudi kaj zatakne, pa zadevo kmalu uredimo.«

»Koliko imate mesečne plače?«

»Sedaj še kar dobro — osemnajst tisoč dinarjev mesečno.«

»Kakšen šport vas najbolj veseli?«

»Od vseh vozil so mi najbolj pri srcu motorna kolesa.«

Naš razgovor je pri kraju. Naj povemo še to, da je Tone doma iz Radohove vasi na Dolenjskem. Ima pridno ženico in dva sina. Stanuje pa v novem stanovanjskem bloku LIP v Ribnici.

Tone Kovačič

NA OBISKU PRI PREDSEDNIKU ZADRUGE

Kmetijska zadruga Sv. Gregor na dobri poti

Pravijo, da že zunanji videz hiše in gospodarskega poslopja kaže, da vlada v hiši dober gospodar. To bo veljalo tudi za tov. Franca Marolta iz Junč, ki je predsednik KZ Sv. Gregor. Če KZ Sv. Gregor lepo napreduje, je brez dvoma precejšnja zasluga tov. predsednika Marolta. Obiskali smo ga in se pogovorili z njim o delu te hribovske zadruge.

Kmetijska zadruga Sv. Gregor ima skupaj 110 članov. Zadruga združuje dvajset vasi, ki so raztresene po vseh Slemenih. Vasice so majhne, saj »premore« največja osem, najmanjša pa dve hiši. Razumljivo je, da taka razdrobljenost zadrugi delo otežkoča. Prebivalci Slemen se bavijo s kmetijstvom, živinorejo, gozdarstvom, v zimskem času pa izdelujejo vseh vrst obode, škafe, čebre in druge »pintarske« izdelke. Tu raste prvovrsten jelov les, ki je kot ustvarjen za predelavo raznih lesnih izdelkov.

Živinoreja je pod vodstvom zadruge lepo napredovala. Živinoreja je za prebivalce lep vir stalnih dohodkov. Poleg živinorejskega odseka delujejo pri zadrugi tudi gozdarski, poljedelski, kulturno-prosvetni in hranilno-kreditni odsek. Vsi ti odseki so se s svojim delom že močno uveljavili.

Kmetijska zadruga je prispevala približno 2,000.000 din za obnovo oziroma dograditev zadružnega doma pri Sv. Gregorju, kjer je tudi velika dvorana za kulturne potrebe slemenskih vasi. Na podstrešju doma je zadruga iz svojih sredstev uredila več stanovanj za svoje uslužbence. Ureditev oziroma gradnja je stala 1,000.000 din.

Še bi lahko pisali o delu in življenju zadruge pri Sv. Gregorju, med drugim tudi to, da je bila ta zadruga lani med najboljšimi v kočevskem okraju. Pa naj to zaenkrat zadostuje.

VELIK USPEH NAŠIH ŠPORTNIKOV V LJUBLJANI

Odlično! Ocena za kočevske športnike, kateri so sodelovali na I. festivalu v Ljubljani

I. festival telesne kulture je za nami. Prav je, da obširneje prikažemo doprinos telesno vzgojnega društva Partizan Kočevje k tej veliki svečanosti mladine iz Slovenije. S posebnim zadovoljstvom pa smo sprejeli izjave maršala Tita, kajti Partizan Kočevje je eno redkih društev v Sloveniji, ki je nenehno iskalo novih poti in oblik, da bi približalo telesno vzgojo mladini.

Večkrat je bilo poudarjeno, da sta poizkus — združiti v malem kraju v eno društvo vse, kar se bavi s telesno vzgojo — tvegala že pred petimi leti sedanji predsednik in načelnik Okrajne zveze Partizana Kočevje tov. Čuk Tone in Arko Andrej. S pomočjo ostalih sodelavcev jima je to uspelo in tako se je kočevski Partizan uvrstil med najnaprednejša in najbolj delavna telesno vzgojna društva. V teh razvojnih letih je bilo treba marsikaj vskladiti in preizkusiti. Naleteli smo tudi na močno kritiko izvendruštva, predvsem s strani onih, ki niso razumeli, da si želi naša mladina vsestranske telesne vzgoje, ne glede na morebitne togosti statutov raznih zvez ali društev. Že ko je bil na sej izvršnega odbora Partizana Slovenije sprejet sklep, da se bo republiški zlet Partizana razširil v I. festival telesne kulture, katerega osnovna misel je bila vsestranost in sodelovanje, nam je bilo jasno, da smo na pravi poti. Z zaupanjem smo pričakovali ta veliki praznik, ki naj bi bil istočasno tudi preizkusni kamen za naše društvo, da bomo videli, kaj smo z našo vadbo dosegli in kaj zmoremo v viteški borbi z ostalo mladino naše domovine.

Nadaljevanje na 3. strani

Zunanjepolitični komentar

VENDAR LE!

V drugi polovici junija je zasedal Centralni komite Komunistične partije Sovjetske zveze in obravnaval vprašanje dejavnosti protipartijske skupine, ki so jo sestavljali člani CK in dolgoletni člani KP SZ Molotov, Kaganovič, Malenkov in Šepilov. Ob zaključku zasedanja je CK objavil uradno sporočilo o izključitvi teh članov iz Centralnega komiteja.

Sklepi XX. kongresa KP Sovjetske zveze so bili ogromnega pomena ne samo za življenje v SZ ampak za mednarodno delavsko gibanje sploh. S temi sklepi je bilo praktično prekinjeno dolgo obdobje stalinizma, ki je pustilo globoke in težke sledi v odnosih med delavskimi gibanji različnih dežel. To, da sklepi tega kongresa ne bi bili uresničeni, bi povzročilo delavskemu razredu veliko škodo in bi ponovno razočaralo vse one, ki so po tem kongresu začeli upati, da se bo v socialističnem delu sveta le nekaj premaknilo na boljše.

Skupina članov CK KP Sovjetske zveze pa se s temi sklepi ni strinjala in je poskušala delovati proti njim in tako vzpostaviti stanje iz prejšnjih let. To bi praktično pomenilo ustaviti pozitivni proces liberalizacije javnega življenja in decentralizacije gospodarstva v SZ. To pa bi hkrati tudi pomenilo poslabšanje mednarodnih odnosov in verjetno vrnitev na oblike hladne vojne. Za nas Jugoslovane bi to pomenilo ponovno poslabšanje odnosov s SZ in drugimi vzhodno-evropskimi deželami.

Medtem ko sta Kaganovič in Molotov stara člana partije, je postal Malenkov član po revoluciji. Malenkov je bil dolga leta osebni sekretar Stalina in je bil to tudi eden vzrokov, da je po Stalinovi smrti najprej Malenkov postal osrednja oseba. Ko je v CK KP SZ zmagala bolj liberalna smer in ko je CK realno ocenil notranje potrebe Sovjetske zveze in njene življenjske koristi, se je moral Malenkov umakniti.

Molotov je bil eden glavnih sodelavcev Stalina in nosilec sovjetske zunanje politike skoraj skozi 20 let in se ni mogel sprijazniti z velikimi spremembami, ki so se začele pojavljati kot posledica sklepov 20. kongresa. Podobno kot Kaganovič je bil tudi Molotov oster dogmatik in odtrgan od ljudi.

Leningrad s svojim delavskim razredom je bil od nekdaj ponos ruskih delavcev. Leningrajska partijska organizacija pa je v času vladavine Stalina doživela strahoten udarec s tako imenovanim »leningrajskim slučajem«. Ob tej priliki je vrsta vodilnih političnih delavcev Leningrada odšla v zapore in bila usmrčena. Ko je sedaj CK KP Sovjetske zveze ves primer ponovno preiskal je ugotovil, da obtožbe niso bile realne. V konstruiranju tega in še mnogih primerov pred svetovno vojno so sodelovali v nemajhni meri prav člani te protipartijske skupine.

Sklep CK KP SZ je zelo pomemben, ker je izpričal odločnost in enotnost tega političnega foruma, da brezpogojno nadaljuje z uresničenjem sklepov 20. kongresa, to pa praktično pomeni, da se bo izboljšalo življenje sovjetskih ljudi, da ima vsak narod pravico iti po lastni poti v socialistično družbeno ureditev, da narodi z različnimi družbenimi sistemi lahko živijo mirno drug ob drugem. Čeprav na prvi pogled senzacionalen, bo ta sklep enako kot sklepi 20. kongresa gotovo imel zgodovinsko važne posledice.

B. Mikoš

ZANIMIVA RAZPRAVA O ŽIVINOREJI IN POLJEDELSTVU

Važno posvetovanje na Travni gori

V nedeljo 7. julija so imeli na Travni gori člani okrajnega živinorejskega in poljedelskega odbora pri OZZ posvetovanje. Posvetovanja se je udeležilo veliko število ljudi iz vseh predelov okraja, predsedniki in upravniki nekaterih zadrug in večje število kmetijskih ter živinorejskih strokovnjakov iz Ljubljane ter Kočevja.

Posvetovanje je odprl tov. inž. Zorc iz Kočevja. Nato je predsednik OZZ tov. Mikulič govoril o delu naših zadrug in o pospeševanju kmetijstva in živinoreje. Med drugim je dejal, da nekatere zadruge oz. upravni odbori zadrug premalo skrbijo za napredek kmetijstva. Tov. Mikulič je govoril tudi o važnosti socialistične kooperacije t. j. sodelovanju med zadrugo in njenimi člani. V svojem govoru je predsednik OZZ dal napotke za uspešno delo kmetijskih zadrug na raznih področjih dela.

Nato so člani živinorejskega oziroma poljedelskega odbora imeli ločena posvetovanja.

Inž. Zorc in inž. Knolova sta najprej poročala o stanju rodovniške — plemenske živine. V zadružnem sektorju je sedaj že nad 1200 glav rodovniške živine. Zaznamujemo stalen porast mlečnosti. Pri tem prednjačijo živinorejci KZ Kompolje. Za razvoj živinoreje so velikega pomena dobri biki. Tudi osemenjevalna postaja v Dobrepolju je že opravičila svoj obstoj.

Živinorejski in kmetijski strokovnjaki iz Ljubljane so dali tehtne pripombe in napotke za uspešno rejo živine. Posvetiti bo treba več skrbi pitanju goveje živine. Pitana živina gre dobro v denar in se jo izplača rediti.

Zanimivo in poučno je bilo tudi predavanje o travništvu in pašništvu. Slišali smo tudi o uspehih gnojenja travnikov.

Zbrani živinorejci so živahno posegali v razpravo in dajali svoje pripombe. Lahko trdimo, da je bilo posvetovanje na Travni gori zelo uspešno in pomembno za nadaljnji napredek živinoreje in kmetijstva v našem okraju. OZZ pa zasluži za organizacijo tega posvetovanja vso pohvalo.

LETOS PRODANO ŽE 800 GLAV PLEMENSKE ŽIVINE

Naša plemenska živina slovi daleč izven meja našega okraja. Kupci so z njo zelo zadovoljni. Letos je bilo prodano v Srbijo in Makedonijo 600 glav goveje plemenske živine, v Bosno pa 200 glav. Tudi Grki se zanimajo za našo živino. Verjetno bodo letos v jeseni odkupili 100 glav.

KRAVA »LEGA« IMA NAD 7000 LITROV MLEKA LETNO

Uprava KGP na Mlaki pri Kočevju ima kravo »Lego«, ki je dala lani 7063 litrov mleka. V zadružnem sektorju pa ima doslej prvo mesto krava »Cika« iz Kompolj, ki je dala lani 5042 litrov mleka. Druga je krava »Dima«, tudi iz Kompolj, ki daje 4845 litrov mleka. Tretja krava je »Rusa« iz Dvorske vasi, ki je dala lani 4715 litrov mleka.

Živinorejci KZ Kompolje imajo najboljše krave mlekarice, njihove krave pa dajejo letno, če vzamemo povprečje za vso rodovniško živino v tem kraju, nad 3000 litrov mleka, kar je lep uspeh. Naj za ilustracijo povemo še to, da je v zadružnem sektorju v našem okraju 29 rodovniških krav, ki dajejo letno štiri oz. pet tisoč litrov mleka letno.

Živinoreja je v zadnjih letih lepo napredovala. Od tega imajo korist predvsem sami živinorejci.

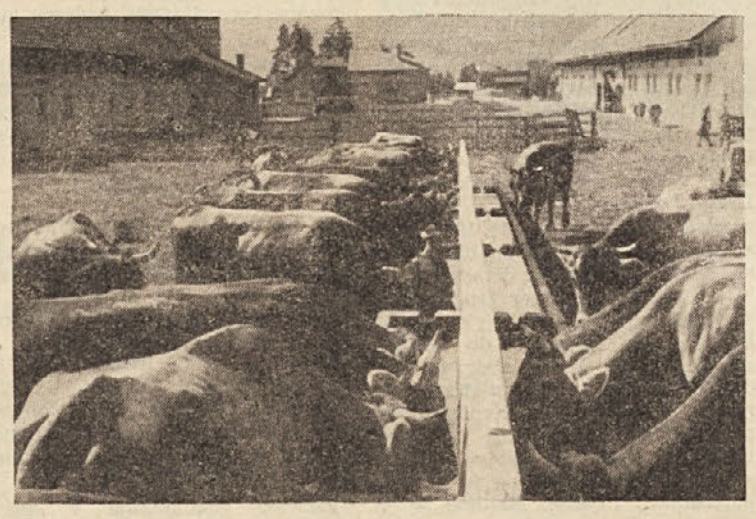

Lepa živina — ponos živinorejca

ŽIVINOREJSKE RAZSTAVE

Kmetijske zadruge in živinorejci v Ribnici, Kostelu in Karlovici se pripravljajo na živinorejske razstave. V Ribnici bo živinorejska razstava 2. avgusta, v Kostelu 16. avgusta, v Karlovici pa 8. septembra. Živinorejske razstave imajo velik pomen za nadaljnji razvoj živinoreje in so na Kočevskem že tradicionalne.

Pustimo divjad na miru

Okrajna lovska zveza Kočevje nas je prosila, da objavimo naslednje:

Vsako leto se pripeti v času košnje, da kosci, kmetovalci ali pastirji na samotnejših kmetijah najdejo kakšno malo srnico, ki se je izgubila in bega okrog, ker išče svojo mater. Takega nebogljenega najdenčka po navadi najditelji odnesejo domov, kjer ga pač krmijo, toda imajo zaprtega v hlevu ali na skednju in v tako neprimernih življenjskih okoliščinah živalica pogine, čeprav ji je najditelj hotel pomagati in ji storiti dobro.

Tudi letos smo že slišali, da imajo nekateri ljudje take srnje sirotice doma in zato resno opozarjamo na neljube posledice, ki jih najditelji lahko imajo za svoje dejanje, ki je bilo morda dobrohotno. Zakon o lovu namreč tudi najdbo in prisvajanje malih srnjačkov (srnic) smatra za krivolovstvo, za kar izreka sodišče denarno kazen do 10.000 din.

Zato resno svetujemo vsem koscem, kmetovalcem, pastirjem in drugim, da izgubljene in begajoče srnice puste pri miru, kajti z odvzemom svobode in naravnih življenjskih pogojev so živalice največkrat zapisane poginu. V resnici je namreč tako, da taki najdenčki niso osiroteli. Mati je pred ljudmi pobegnila, mladič ji pa ni mogel dovolj hitro slediti in je ostal sam. Mati-srna bi ga prav kmalu našla, če pa mladiča šele čez dva ali tri dni vrnejo na mesto najdbe, ga mati ne sprejme več, ker že preveč »smrdi« po sovražniku človeku.

POVEČANJE PLODNOSTI KRAV

Plodnost krav se je v zadnjih letih, odkar so živinorejski odbori in živinorejci začeli skrbeti za izbrane bike, povečala od prejšnjih 50 oz. 60 odst. na 83 odst. plodnosti (vzeto povprečno za ves okraj). Zelo uspešno se je uveljavilo tudi umetno osemenjevanje osemenjevalne postaje v Dobrepolju. Računajo, da se je v zadnjih treh letih plodnost krav zvišala približno za 2800 telet letno. Če računamo, da vrže tele okoli 12.000 din znese letno skupni prirastek telet nad 30,000.000 din.

Paberki iz kongresa DS Jugoslavije

Razprava v komisijah na kongresu delavskih svetov se je bližala koncu. Diskutanti, ki so čakali, da pridejo na vrsto, so postajali nervozni. Predsedniki so neusmiljeno skrajševali čas govornikom, ti so si pa na vse načine prizadevali, kako bi prevarili predsednika vsaj za nekaj minut. Svoje govore so začeli z znanim: »Omejil se bom samo na najvažnejše in bom čisto kratek.« Znano je, da je takrat, kadar je človek v »formi«, težko prenehati z govoranco. Govorniki so referirali, da je bilo veselje. Predsedniku ni kazalo drugega, da je govornike kar sredi »kratkega« govora ustavil in dal besedo drugemu.

Nekateri delegati so naravnost bolehali na zbiranju avtogramov. Pred njimi ni bil nihče varen. Njihove »žrtve« so bili naši vodilni ljudje ter gostje iz tujine. Tov. Kardelj in Popovič sta imela pred seboj toliko prosilcev, ki so jima nudili pod nos bele listke, da jima je pri podpisovanju zmanjkalo črnila v nalivnih peresih.

Če bi se Josip Cazi postavil na tehtnico, bi ta pokazala precej visoko številko. Možak je namreč precej obilen. Ivan Božičevič si ga je hotel malo privoščiti in mu je dejal: »Veš kaj, jaz bi kar tebe predlagal za predsednika komisije za standard.« Josip Cazi pa mu je takole vrnil: »Saj res ne bi bilo slabo. Jaz bi bil prava živa reklama za standard.«

Je že tako. Če vse »klapa«, mora biti nekje nekaj, kar nekaterim ne ustreza. Tako je bilo tudi na kongresu delavskih svetov. Organizacija kongresa je bila odlična, nezadovoljni pa so bili ljudje z bifeji (samo v začetku). Bila je pasja vročina, piva pa nikjer, ker je prehitro pošlo, vse pijače pa so bile tople, kot da bi jih imeli na štedilniku. Povrh pa je bila še velika gneča. Neki delegat ni mogel brzdati nejevolje in pobara natakarja: »Čudim se, zakaj nimate piva in ledu. Ali se vam nič ne smilimo v tej vročini?« Natakar se ga je hitro otresel: »Veste, takole je s to stvarjo, piva je zmanjkalo zaradi kongresa.« Delegat pa je še naprej ostal žejen.

Lep program kmetijske zadruge Lašče

Program kmetijske zadruge Velike Lašče za leto 1957 je precej obširen. Kupiti nameravajo nov tovorni avomobil za prevoz mleka. Adaptirali in preuredili bodo zapuščeno zgradbo — bivšo sušilnico za sadje. Dela na tej zgradbi so v teku in nova zgradba, kjer bo sodobna sušilnica za sadje, je že pod streho. Uredili bodo tudi prostore za popravilo strojev, stiskalnico za sadje, sadni mlin ter Baumanov zvon za predelavo sadnih sokov.

Nabavili so dvanajst ročnih zaprašilcev. Za zimsko škropljenje sadnih dreves pa bodo nabavili štiri sadne škropilnice znamke »Pohorka«.

Preuredili bodo mesarijo in prodajalne za meso. Za razne potrebne dele v mlekarskem obratu bodo potrošili ca. 500.000 din. Tudi za selekcijo živine bo zadruga vložila enak znesek. Del sredstev bo vložila zadruga za poizkusno gnojenje in škropljenje žitaric in krompirja.

Zadruga bo letos dobila dva plemenska bika iz Švice oz. Avstrije, seveda če bodo to dopuščala denarna sredstva. Prav tako nameravajo kupiti dva plemenska merjasca.

V programu je tudi skrb za zadružne kadre. Za štipendije, tečaje in za strokovni ter kulturni dvig zadružnih uslužbencev je namenjenih 320.000 din.

Zadrugi v Velikih Laščah primanjkuje skladišč. Že tako malo skladišč imajo zasedenih še nekatere privatne stranke. Tega vprašanja ne bo mogoče drugače urediti kot z gradnjo novih stanovanj.

Obisk pri občinskemu odborniku

Zadnjič, ko sem hodil po vaseh velikolaške občine, me je pot zanesla tudi v Malo Slevico pri Karlovici. Vročina me je prisilila, da sem šel na požirek mrzle pijače v tamkajšnjo gostilno. S tov. Hočevarjem, ki je lastnik gostilne, sva bila kmalu v živem pogovoru. Tov. Hočevar je odbornik ObLO Lašče in predsednik krajevnega odbora Mala Slevica. Vas ima 28 gospodarstev. Prebivalci se pečajo s kmetijstvom, živinorejo, v zimskem času pa izdelujejo suho robo. Precej imajo sadnega drevja. Letošnji majski sneg in pozeba sta prizadejala vaščanom za približno 1,500.000 din škode.

Ko sva »prerešetala« te stvari, sva se »vrgla« na komunalno ureditev vasi. Sredi vasi je vodnjak, poleg njega pa je napajališče za živino in perišče. To ni higienično, niti zdravo. Izkopati bi bilo treba 150 do 200 m jarka in položiti cevi od sedanjega napajališča na primernejši kraj, kjer naj bi bilo napajališče in perišče. Drugi problem je regulacija Črnega potoka. Potok teče skozi dolino, kjer so travniki. Tla so močvirnata, krma pa slaba. Ponekod so tla tako mehka, da morajo kositi bosi. O regulaciji je bilo že dosti besed, vendar ni bilo doslej še nobenih rezultatov, ker bi bila ta regulacija zvezana z velikimi stroški. Prej ali slej bo tudi ta potok prišel na vrsto, struga potoka pa bo ukročena.

Problem zase so tudi vaška pota, posebno pa občinska cesta II. reda Mala Slevica-Kot-Velika Slevica. Tov. Hočevar je dejal, da so ljudje tudi sami pripravljeni pomagati pri popravilu teh poti, če bi dobili del sredstev od občine. V lanskem letu so dobili od občine Lašče 20.000 din za komunalno dejavnost, ki so jih pravilno uporabili.

Tudi o delu krajevnega odbora sva govorila. Na sestankih krajevnega odbora se člani pogovore o tem ali onem vaškem problemu in o raznih gospodarskih vprašanjih.

O. K.

Opozorilo čebelarjem

Čebelarska družina Velike Lašče-Rob in Medzadružni odsek Lašče obveščata vse prizadete čebelarje v občini Lašče o naslednjem: Zaradi medenja so razni čebelarji pripeljali mnogo čebel na pašo. Pri prevozu čebel pa mora imeti vsak prevoznik-čebelar zdravstveno potrdilo o zdravju pripeljanih čebel. Za to ne odgovarja samo čebelar, ki je pripeljal čebele na pašo, temveč tudi prevzemnik čebel. Vsi čebelarji, ki so čebele že pripeljali ali jih še dovažajo, naj stopijo v stik z domačimi sosednimi čebelarji, ki jim bodo radi pomagali, jim svetovali ter odkazali prostor, ki bo čebelam najbolj ustrezal. To je potrebno zaradi tega, da bodo pašna stojišča pravilno razporejena in da ne bo čebelnih panjev preveč natrpanih na istem mestu, kot se je dogajalo doslej. Opozarjamo prevzemnike in dovoznike čebel, da vzamejo naše obvestilo na znanje, ker bodo v nasprotnem primeru odgovorni za nepravilnosti. Čebelarski izvedenci iz Lašč in Roba bodo vsa čebelna stojišča kontrolirali in bodo podvzeli vse potrebno, da bodo čebele, za katere ne bodo potrebna potrdila v redu in ki ne bodo pravilno razporejene, prepeljane domov na stroške prizadetih čebelarjev. Čebelarji-dovozniki naj čebelne panje dobro zavarujejo, da ne bo kasneje nepotrebnih besed in očitkov.

Medzadružni čeb. odsek in čeb. družina Velike Lašče-Rob

NAROČAJTE »NOVICE«!

Otročji vrtci tudi na vasi

Odbor za šolstvo na osnovni šoli v Ribnici je na zadnji seji obravnaval probleme šolstva, učne uspehe za leto 1956/57, ki so povprečno zadovoljivi. Med drugim so govorili tudi o otroškem vrtcu, ki je pri omenjeni šoli. V ta vrtec imajo prioritetno pravico vstopa otroci iz Ribnice in Gorenje vasi. Da bi se omogočila tudi vaškim otrokom primerna predšolska izobrazba, je bil odbor mnenja, da se tudi tem otrokom nudi taka pomoč. Ker v Ribnici vzgojiteljice v vrtcu niso polno zaposlene, bi se dalo urediti tako, da bi organizirali v Jurjevici, Dolenji vasi ali tudi v Sušju tedensko po nekaj ur popoldanskega pouka v vrtcu. Kakšno veselje bi napravili vsem tistim malčkom na vasi, ki igrač sploh ne poznajo, a jih imajo v ribniškem vrtcu precej. Otroci so na vasi potrebni še posebne vzgoje. Na ta način bi razbremenili tudi marsikatero mater na vasi.

ŠOLA V POLOMU

Šola v Polomu je dobro urejena. Šoli bi bil potreben tudi vrt. Učni uspehi so zadovoljivi, kar je velika zasluga tamkajšnje učiteljice tov. Miheličeve. Omeniti pa je treba neprimerno obnašanje nekaterih šoloobveznih otrok, ki v večernih urah postopajo pred okni stanovanj. Starši naj bi posvetili tem otrokom več skrbi in vzgoje.

Peter Šobar

Partizanka Žara

Ob temnih in deževnih večerih smo sedeli vsi, ki smo bili v taborišču, ob našem tabornem ognju. Misli so nam uhajale domov v krog naših družin, katerim so domobranci grozili, da jih bodo pobili. Ob takih večerih se je Žara razživela. Tiho se je približala Danici, Ivi, Vandi in ostalim tovarišicam ter z nežno donečim glasom zapela:

»V noč ob tabornem ognju,
pesem tiho junaki pojo.
O trpljenju slovenskega ljudstva,
ki bori se za svojo svobodo.«

Blago doneči glas tovarišice Žare je bil poln ljubezni do naše borbe, domovine in ljudstva. Vzbujal je v srcih tisto veliko ljubezen, ki jo človek občuti tedaj, kadar nima domovine. Tovarišice so za Žaro takoj »poprijele«, nato pa še tovariši in naslednje kitice pesmi je pel že slednji izmed nas. Mogočno je donela pesem preko Bele stene po gozdovih Velike gore in cvet naše svobode je postajal še lepši. Te naše pesmi so tešile bolest in hrepenenje nas vseh po svobodi domovine in naših domov.

Ko smo končali eno pesem, se je spet zaslišal glas Žare, ki je prva začela:

»Pa spoznalo je delovno ljudstvo,
da pod Nemci naš narod trpi.
Partizan, partizan,
kdaj bo narod slovenski
maščevan?«

Žara je postala pri petju živahna in vesela. Sreča in zadovoljstvo sta se zlila po njenem obrazu. Njene misli in njena ljubezen so veljale samo domovini in naši borbi. O svojih težavah in o svojih osebnih zadevah ni nikoli govorila. Ni rada povedala, da ji je 15. septembra 1942 padel starejši brat kot partizan. Ko je govorila o bratu, so bile v njenih očeh vedno solze, ki jih je težko zadrževala. Drugi brat, ki je bil partizan od meseca maja 1942, je bil na Štajerskem. Kadar je prejela od njega pošto, je vedno odšla v šotor, ki smo ga imenovali »Cvetoči«, ker je bil postavljen med cvetjem gore. Tiho je prebirala pismo, ki ga je pisal brat in pošiljal pozdrave očetu, materi in starejši sestri, ki so živeli doma na domu. Ko je prišla iz šotora, je bila vsa vesela, srečna in zadovoljna.

Žara je znala svoja osebna čustva podrediti delu in borbi. Bila je izredno smela in odločna. Po dvakrat na teden je hodila sama v dolino na določena mesta, ki niso bila daleč od sovražnih bunkerjev v Ribnici. Mladina Ribnice ji je tja dostavljala poročila. Tudi o teh mestih ni govorila z nikomer. Kadar je prišla Žara iz doline, je vselej prinesla največ poročil o sovražnikih in o življenju naših ljudi. Njena poročila so bila vedno točna.

Ob koncu meseca maja je ozelenela vsa livada našega taborišča. V našo rajonsko enoto so prišli še Viktor, Olga in drugi, ki so številčno okrepili naš odred. Šotori so se popolnoma skrili v gozdnem zelenju. V zgodnjih jutranjih urah, ko so tovarišice čistile in urejale taborišče, so okrasile s cvetjem in zelenjem tudi tiste šotore in barake, katerih narava sama ni okrasila in so pri tem delu potihoma prepevale pesmi o naši borbi. Tudi tovariši so jim pomagali. K peterokrakim zvezdam na svojih kapah so si pripeli cvetove, nad Belo steno je zaživela resnična pomlad. Vsi smo je bili veseli. Ko smo se pred zajtrkom zbrali skupaj, je bilo naše razpoloženje izredno veselo. Za jesen leta 1944 smo pričakovali našo zmago in našo svobodo, katere smo se vsi tako veselili. Vsak si je želel mirnega življenja pod domačim, čeprav požganim krovom.

Tudi Žara je postala bolj vesela. Še podnevi je spravila tovarišice skupaj, da so pri delu potiho prepevale pesmi o naši borbi. Pesem, ki je tako globoko segala v srce je Žara najbolj ljubila in tudi največkrat zapela:

»O, junaki, le dajte hitite,
v naša mesta iz temnih gozdov.«

Njen glas je vzbujal še večjo ljubezen do naše borbe, domovine in do naše izmučene, s krvavimi okupatorskimi škornji teptane in s krvjo nedolžnih žrtev napojene — pa vedno tako lepe slovenske zemlje. Tiho in skromno mlado dekle je imelo toliko moči, da je s svojim petjem osvojilo vsa naša srca.

Nekako v mesecu juniju je Žara prosila načelnika NZ, da ji dovoli iti v dolino. Situacija v dolini je bila precej nevarna, domobranci so svojo aktivnost izredno poostrili.

»Ne želim, Žara, da greš. Domobranci so postali v zadnjem času preveč aktivni. Po poročilih, ki jih dobivam, imajo vsako noč zasede in pošiljajo patrole po vsej dolini,« je dejal načelnik.

»Previdna bom, ne bodo me dobili,« je dejala Žara.

»Ne strinjam se, da greš,« je dejal spet načelnik. Morda je slutil nesrečo.

»Brat je pisal domov. V dolini me čakajo poročila, moram tja,« je solznih oči prosila Žara.

Načelnik se je vdal.

»Če greš, pridi takoj zjutraj nazaj.«

Popoldne ob 16. uri je Žara z dvema članoma SKOJ odšla iz taborišča. Odšla je za vedno.

Nismo mogli ugotoviti, zakaj je ni bilo zjutraj nazaj v taborišče. Ostala je preko dneva na svojem domu pri očetu in materi. Domobranci so napravili na njenem domu preiskavo in jo dobili. Domači izdajalci so morali vedeti za njeno skrivališče, ker so šli naravnost do njega, kjer so jo dobili in odpeljali. Zaprli so jo v Ribnici. Poznala je vse naše ljudi in vsa naša shajališča, za domobrance je bila izreden plen.

A zmotili so se. Njena usta so ostala nema. Tudi vsa mučenja domobrancev je niso mogla pripraviti do tega, da bi začela govoriti. Poslali so jo še krvnikom v Ljubljano, kjer je bila zaprta 42 dni v podzemeljskem bunkerju. Tudi tam je ostala nema, iz njenih ust niso izvedeli ničesar.

Tovarišico Žaro je aktiv Rajonskega odbora OF Ribnica izgubil za vedno. Vsi smo jo ljubili kot rodno sestro, vsem nam je bilo v srcu težko.

V istem letu je padel na Štajerskem njen drugi brat.

Pesem partizanov nad Belo steno v Veliki gori je utihnila. Mogočne jelke so s svojim šumom v rahlem poletnem vetru prinašale v naša srca krik bolesti naših nedolžnih ljudi, ki so jih pobijali okupatorji in naši domači izdajalci.

Preden smo čez par mesecev odšli iz taborišča nad Belo steno v Veliki gori na nove položaje in v nove boje, je naša pesem spet zadonela:

»Iz krvi rdeče naših partizanov,
vzklije roža svobode.«

Odšli smo v nove kraje in v nove boje, da maščujemo smrt tovarišice Žare in smrt vseh padlih borcev za našo svobodo.

NOGOMETNA TEKMOVANJA NAŠIH MOŠTEV

ŠPORTNE PRIREDITVE V ČASU RUDARSKEGA PRAZNIKA

Sindikalni nogometni turnir

V počastitev rudarskega praznika sta NK »Rudar« in uprava Rudnika organizirala tradicionalni sindikalni nogometni turnir za prehodni rudarski pokal, kjer so nastopala moštva rudarjev, zidarjev ter tekstilcev skupaj s KGP. Vsa tri moštva so igrala med seboj po eno tekmo. Sodili so večinoma domači sodniki in sicer dokaj dobro.

Zidarji : Tekstilci-KGP 4:2

V tej tekmi je bilo izkušeno moštvo Zidarja vseskozi v premoči in je štirikrat potreslo nasprotnikovo mrežo. Tudi tekstilci so izvedli nekaj uspešnih prodorov z Radosavljevičem II na čelu. Kljub dobrima vratarjema je bilo precej zadetkov.

Tekstilci-KGP : Rudarji 3:3

Moštvi sta igrali precej enakovredno, z majhno premočjo tekstilcev v prvem in Rudarjev v drugem polčasu. Rudarji so imeli nešteto lepih priložnosti, a jih pred golom niso znali izkoristiti. Tekstilci so bili pred golom bolj učinkoviti. Na rudarjevi strani je nastopalo mladinsko moštvo Rudar.

Rudar : Zidar 2:1

Tu so nastopila večinoma predstavniki obeh nogometnih klubov v Kočevju. Iniciativo za osvajanje so imeli Rudarji, zlasti v drugem polčasu, ko so Zidarji popustili v igri. Sestavljeno moštvo Rudarja A in mladincev je z boljšo tehniko prehajalo brez večjih ovir pred Zidarjeva vrata, toda tam je Zidarjeva obramba dobro čistila. Dobro so se izkazali nekateri Rudarjevi mladinci: Planinc II, Hegler, zlasti pa vratar Zajc, ki so sedaj prvič nastopili.

Lestvica

Rudarji	2	1	1	0	5:4	3
Zidarji	2	1	0	1	5:4	2
Tekstilci-KGP	2	0	1	1	5:7	1

NK Proletarec (Zagorje) - zmagal

RUDAR : PROLETAREC 2:6

V okviru rudarskega praznika je odigral kočevski Rudar prejšnji teden s Proletarcem iz Zagorja nogometno tekmo za rudarski pokal. Od tekmovanja rudarskih moštev pa sta odstopila Rudar Trbovlje in Rudar Velenje. Na stadionu v Kočevju se je zbralo okrog 700 ljudi, ki so pozdravljali nastopajoča moštva. Gledalci so bili nad tekmo razočarani — pokvaril jo je dež.

V prvem polčasu sta igrali moštvi precej enakovredno, toda v drugem delu so se domači izgubili in gostje so z boljšo tehniko povsem gospodarili na igrišču. Oba polčasa so gostje zaključili s 3:1 v svojo korist. Rudarjevo moštvo je imel v prvem delu igre več lepih priložnosti za dosego gola, a napadalci jih niso izkoristili. Moštvo Proletarca pa je več uspešnih prodorov zaključilo z golom. V drugem polčasu so bile akcije gostov še uspešnejše, ker je domače moštvo v igri popustilo, razen tega jim je pa še blatno igrišče onemogočalo zaustavljati hitre akcije Zagorjanov. Tekmo je sodil republiški sodnik Goli precej dobro.

»PARTIZAN« V LOŠKEM POTOKU

O TVD Partizanu v Loškem potoku smo že večkrat poročali. Člani društva so uredili igrišče za odbojko in drugo. V vrstah Partizana je približno 80 članov, predvsem mladine. Prav bi bilo, da bi sodelovala pri Partizanu tudi ženska mladina, ki sedaj stoji ob strani.

Društvo Partizan v Loškem potoku bi potrebovalo telovadnico. Že dalj časa je v načrtu gradnja gasilskega doma, v katerem bi dobilo prostor tudi društvo Partizan. Kdaj bodo začeli z gradnjo gasilskega doma pa ne ve nihče točno odgovoriti.

Letos so v Dragi ustanovili pododbor Partizana Loški potok. Delavni so odbojkaši. Uredili so tudi igrišče za nastope.

TUDI V NOGOMETU KOČEVARJI PRVI

Mladinci prvi, člani drugi

V okviru I. slovenskega festivala telesne kulture je zveza Partizan Slovenije organizirala svoje prvo republiško prvenstvo v športnih panogah. Slovenija je bila razdeljena na 4 cone. Kočevski Partizan je bil nosilec dolenjske cone. V tej coni so se nogometaši — člani in mladinci — plasirali kot prvaki cone in so se 28. junija 1957 pomerili z ostalimi prvaki con v Ljubljani.

ŠKOFJA LOKA : PARTIZAN KOČEVJE 1:2

Prvo tekmo so člani igrali s Škofjo Loko, ki je bila favorit tega tekmovanja. Partizanovi nogometaši niso bili preveč razpoloženi nad muhastim žrebom. Začetni udarec je imel Partizan. Pičo je takoj podal žogo Bartolmeju, ta pa je v teku prišel do nasprotnikovih vrat in neobranljivo streljal ter tako popeljal svoje moštvo v vodstvo. To je bil hladen tuš za nasprotnika, ki se ni mogel takoj znajti. V drugem polčasu je prišlo do izenačenja, ker je Trobentar slabo posredoval. Nekaj minut pred koncem je Bartolme streljal iz kota. Tu se je znašel Komac in prisebno z glavo poslal žogo v mrežo. Tako je Partizan zmagal z rezultatom 2:1. V naslednji tekmi sta igrala Rudar Velenje in Partizan Rače. Velenjčani so bili boljši, vendar so podcenjevali Rače. Račani so bili borbeni in so zato zmagali.

V popoldanski tekmi sta se srečala Partizan Rače in Partizan Kočevje. Kočevarji so šli na igrišče prepričani, da imajo zmago v žepu. V prvem polčasu je tudi tako kazalo, saj so vodili z 2:0. V drugem polčasu pa so začeli neresno igrati, kakor da jim nihče ne more vzeti zmage, zato so borbeni Račani izenačili in povišali rezultat na 4:2. Tako so člani zasedli drugo mesto v nogometu po liniji Partizana v Sloveniji.

Tudi pri žrebu mladincev nismo imeli sreče. Zopet je bil naš nasprotnik Škofja Loka. Tekma je bila živahna. Ves čas so bili mladinci Partizana v premoči in so tudi zmagali z rezultatom 1:0 in tako postali prvaki, ker sta ostali dve moštvi predali tekmi. -er

Druga tekma z NK Gerovo - poraz

NK GEROVO : PARTIZAN 5:4

V nedeljo 7. julija 1957 je bila povratna prijateljska nogometna tekma v Gerovem. Zaradi velike vročine in slabega igrišča ni bila zanimiva. Skoraj do konca je vodil Partizan s 4:3, vendar so domačini v zadnjih minutah izenačili in povišali na 5:4. V moštvu Gerova so igrali Madžari iz taborišča, prav tako so tudi tekmo sodili trije madžarski sodniki. Za poraz v Gerovem nosijo krivdo »prvotimci« Partizana, ki se tekme niso udeležili, in niso niti obvestili, da jih ne bo, zato jih je moralo nadomestiti B moštvo. Taka neodgovornost posameznikov do društva, ki so celo člani odbora, je graje vredna. Vse priznanje pa članom B moštva in tistim članom A moštva, ki so nastopali v Gerovem, posebno pa še Bartolme Jožetu, Berlan Jožetu in Pičotu, ki je zabil 3 gole. -er

Velik uspeh Kočevarjev v Ljubljani

Nadaljevanje s 1. strani

Čim je društveno vodstvo prejelo podroben program prireditev festivala, ki je predvideval poleg masovnega nastopa prostih vaj vseh oddelkov še tekme v partizanskem mnogoboju ter tekme za republiško prvenstvo Partizana Slovenije v posebnih panogah t. j. v lahki atletiki, namiznem tenisu, nogometu, košarki, streljanju itd., smo takoj pričeli s pripravami. V nekaterih oddelkih je šlo brez motenj, v drugih težje. Bilo je tudi nekaj težav in spodrsljajev, ki pa bodo v Kočevju neizbežni vse dotlej, dokler ne bo društvo imelo svojega doma in telovadnice, ki jo bo lahko uporabljalo nemoteno skozi vse leto. Končno smo imeli vtis, da smo dobro pripravljeni in kasneje se je izkazalo, da nismo bili v zmoti. Za vsa tekmovalna moštva in posameznike so bili izredno zahtevni pogoji. V Ljubljani so smeli nastopiti samo področni prvaki. Področje je združevalo društva večih okrajev. Tako so morali naši tekmovalci izvršiti društvene, okrajne in področne tekme. Kdor je uspel v nizu teh tekem, je šele smel tekmovati za prvenstvo republike v Ljubljani. Torej dokaj trda pot in že sama udeležba na republiških tekmah je bila velik uspeh.

Skupina 175 sodnikov, tekmovalcev in telovadcev je odpotovala v Ljubljano v treh skupinah. V četrtek 27. junija so odpotovali sodniki in tekmovalci posebnih panog, v petek tekmovalne vrste za partizanski mnogoboj, v soboto pa ostali telovadci. Stanovali smo z ostalimi člani partizanskih društev našega okraja v šoli v Mostah, kjer smo imeli tudi hrano.

V petek so bile prve tekme, na katerih so naši fantje in dekleta krepko posegli v borbo. Tega dne smo dosegli naslednje uspehe:

Nogomet je vodil stari preizkušeni igralec Bižal Drago. Mladinci so dosegli s končno zmago nad Škofjo Loko I. mesto v A skupini, člani v isti skupini II. mesto za prvakom štajerskega področja Rače.

Namizni tenis je vodil vztrajni Franci Pirnar, medtem ko je bila celotna organizacija tega turnirja v rokah naših članov in sicer Oražma Dušana in Levsteka Lojzeta. V Narodnem domu se je zbralo nad 100 igralcev iz vseh področij. Uspeh našega moštva je bil v tej panogi najpopolnejši. V skupini A smo zasedli vsa prva mesta v vseh oddelkih. Republiški prvaki v namiznem tenisu za leto 1957 so postali tile naši pripadniki:

Posamezno

člani — Uranič Medan,
članice — Janc Ivanka,
mladinci — Obranovič Branko,
mladinke — Istinič Vikica.

Dvojice

člani — Uranič Medan — Konte Beno,
članice — Janc Ivanka — Mravlje Karmen,
mladinci — Obranovič Branko — Turk Joško,
mladinke — Istinič Vikica — Pust Saša.

To je edinstven primer vsega festivala, da je vsa prva mesta zasedlo eno samo društvo, kar je še posebno povečalo pozornost na vse ostale naše tekmovalce.

Na stadionu »Ljubljana« v Šiški je pod vodstvom Bižala Saša nastopila borbena skupina naših atletov. Skupno je nastopilo nad 250 tekmovalcev v raznih disciplinah in oddelkih iz vseh področij. Pripadniki našega društva so postali republiški prvaki v lahki atletiki v naslednjih disciplinah:

Člani

tek na 100 m — Bižal Saša 11,6 sek.,
tek na 400 m — Kenik Franjo 53,3 sek.,
met krogle — Čihal Veno 13.76 metra,
skok v daljino — Torkar Polde 6,19 m,
skok v višino — Konzilija Gilbert 1,80 m,
skok ob palici — Adamič Anton 3,60 m,
štafeta 4 krat 100 m v času 45,9 sek. v postavi Bižal, Torkar, Adamič, Koncilija.

Članice

tek na 60 m — Errath Sonja 8,8 sek.

Mladinci

skok ob palici — Pucelj Boris 3 m.

Torej kar devet republiških prvakov. Poleg tega pa so zasedli boljša mesta še: Vesel Franc, ki je drugi v teku na 1000 m, štafeta mladincev 4 krat 100 — v postavi Dežman, Mihelič, Kenig, Pucelj — je bila tudi druga. Mladinka Križmanova je zasedla tretje mesto v skoku v daljino. Skočila je 4,29 m. Pucelj Boris je zasedel 2. mesto v skoku v višino pri mladincih s skokom 165 cm. Kenig Franjo je zasedel drugo mesto v teku na 100 m s časom 11,8 sek. itd.

Vsi prvaki so nastopili pri nedeljskem glavnem nastopu v družbi najboljših slovenskih atletov in so se tudi tu prav dobro odrezali. Z veseljem smo gledali te borbene tekmovalce, ki jih ni ukrotil ne napor niti pripekajoče sonce, zmagala je volja in zavest pripadnosti do svojega društva in Kočevja.

Lepo se je kopati v hudi vročini

Taborenje v Rajndolu

Predvojaška vzgoja, kot nekakšna oblika pošolske vzgoje, prispeva velik delež ne samo k seznanjanju naše mladine z vojaškimi veščinami, ampak tudi k ostalim političnoideološkim, kulturnozabavnim oblikam dela in k splošnemu izobraževanju naše mladine.

V najkrajšem času bo vas Rajndol sprejela v svojo sredo vrsto mladih ljudi iz kočevskega okraja, da se seznanijo s številnimi stvarmi in da skupaj preživijo 14-dnevno taborenje ter se med seboj pogovorijo.

Komandni kader, ki ga sestavljajo strokovno podkovani in sposobni rezervni oficirji, se bo skupno s štabom tabora trudil, da bi mladinci pridobili v tem času kar največ znanja in da bi odnesli prijetne spomine s taborjenja.

Lepo bi bilo, da bi mladince v tem času obiskali predstavniki oblasti in raznih drugih množičnih organizacij, da se seznanijo z njihovim načinom dela in da dajo svoje predloge za izboljšanje organizacije taborjenja. Nam bodo omenjeni tovariši dobrodošli.

Taborjenje bo v dveh izmenah v času od 15. julija pa do 15. avgusta. -nik

PREDVOJAŠKA V LOŠKEM POTOKU

Odred gojencev predvojaške vzgoje v občini Draga-Loški potok nosi ime po padlem učitelju in borcu Ivanu Vrtačniku. Odred »Ivana Vrtačnika« ima nad 70 gojencev-mladincev. Mladi fantje se radi udeležujejo vaj in predavanj iz vojaških ved. V lepem številu so se udeleževali prostovoljnega dela pri ureditvi Partizanovega igrišča na Hribu.

Mladi fantje so navdušeni za strelstvo in želijo, da bi bilo strelišče čimprej urejeno.

NEUTEMELJEN RAČUN LJUDSKE TEHNIKE

V zadružnem domu v Jurjevici je imel potujoči kino Ljudske tehnike Kočevje že večkrat filmske predstave. Ljudje so radi obiskovali te predstave, kar naenkrat pa so s filmskimi predstavami prenehali. Ljudje so se nad potujočim kinom Ljudske tehnike hudovali. Po nekaj mesecih molka je izobesila Ljudska tehnika letake, da bo potujoči kino spet igral v Jurjevici. Filmska predstava pa je odpadla, ker je bilo premalo obiskovalcev. Razumljivo — saj so ljudje pred meseci zaman čakali kinooperaterjev in zato tudi sedaj niso verjeli, da bo res filmska predstava. Ko je preteklo nekaj tednov po tem dogodku, je prejela KZ Jurjevica račun za »predvajanje filma« in za ostale stroške v skupnem znesku 4700 din. Zares se nam čudno zdi, kakšno zvezo ima zadruga s temi stroški. Ali pa je Ljudska tehnika mogoče poslala ta račun v zahvalo za usluge, ki jim jih je nudila KZ Jurjevica s tem, da je dovolila v zadružnem domu pet filmskih predstav brezplačno. Brezplačno je KZ nudila tudi električno razsvetljavo.

Rupar Katica, KZ Jurjevica

BOGASTVO BIVŠEGA KRALJA

(Nadaljevanje)

Ko je Milan Stojadinović postal finančni minister, je bilo uradno razglašeno, da se obveznice vojne škode ne bodo izplačevale. Takrat so razumljivo tudi največji optimisti izgubili vsako upanje. Prodaja teh obveznic se je pričela na debelo. Za peti, deseti del vrednosti so se hoteli ljudje znebiti teh obveznic — samo da vsaj nekaj rešijo.

In kdo je tedaj začel kupovati te razvrednotene obveznice? Kraljeva blagajna in banke, povezane z Milanom Stojadinovičem! Mnogi so se tiste čase temu čudili, saj niso poznali obsega in ozadja te mehanizacije. Ko so večino teh obveznic od malih ljudi pokupili, je sledilo drugo obvestilo — popolnoma nasprotno prvemu; razglašeno je bilo, da je izplačilo obveznic vojne škode zagotovljeno. Sedaj je bil glavni prodajalec obveznic kralj, ker jih je imel največ v svoji blagajni. Kralj in njegovi sodelavci so pri tem poslu zaslužili 600 milijonov dinarjev!

Seveda se potem ne smemo čuditi, če so se v spisku premoženja Aleksandra Karadjordjeviča našli tudi naslednji podatki: prostor in hiša na Cetinju, gozd in dvorec na Rijeci Crnojeviča, livade v Sokobanji, dvorec v Bohinju, zgradba v Kamniški Bistrici...

Za smeh in dobro voljo

Bilo je nekaj dni pred napadom na Kočevje, decembra 1943. V Zamostecu pri Sodražici je taborila Tomšičeva brigada. Bojno razpoloženje je bilo na višku, samo nekaj je bilo, kar je grenilo življenje. To grenkobo je povzročil ovsen močnik. Starejši partizan Anže, nejevoljen nad tako menažo, mrmra med zobmi: »Hudič in taka hrana, krmijo nas z ovsenim močnikom, kot da bomo šli v zakol.«

★

Na ulici joče Tonček. Mimo gre neka gospa in ga vpraša: »Zakaj jočeš, mali?«

Tonček komaj v solzah pove: »Izgubil sem deset dinarjev.«

Gospe se je Tonček zasmilil in mu je dala deset dinarjev. Toda Tonček se je začel še bolj jokati. Gospa ga začudeno vpraša: »Zakaj pa sedaj jokaš?«

»Da nisem izgubil svojega denarja, bi imel sedaj dvajset dinarjev,« je ves solzan odgovoril Tonček.

★

V času okupacije je skupina višjih nemških oficirjev obiskala bolnico. Da bi se oficirjem prikupil, je šef bolnice ukazal bolnikom in bolniškemu osebju, da morajo ob prihodu oficirjev v njihove sobe pozdraviti z dvignjeno roko.

Oficirji so prešli že skoraj vse sobe, pa jih nihče ni pozdravljal. Prišli so do predzadnje sobe, kjer so se zdravili duševno bolni ljudje. Duševno bolni so pozdravljali kar z obema rokama, le eden, ki je stal pri vratih, ni hotel pozdraviti. Ko ga je šef bolnice opazil, ga je jezno vprašal:

»Zakaj pa ti ne pozdraviš?«

»Jaz nisem nor,« je mirno odgovoril nagovorjeni, »jaz sem samo bolničar.«

OBVESTILA

DOLENJA VAS

Poročili so se: Hočevar Janez, delavec iz Rakitnice 34, star 25 let in Henigman Marija, delavka iz Rakitnice 22 (28 let); Gnidica Anton, delavec iz Dolenje vasi 57 (30 let) in Ilc Nežka, delavka iz Dolenje vasi 57 (25 let).

Srečnim zakoncem čestitamo!

Rodile so: Henigman Ivana, gospodinja iz Rakitnice 45 — deklico Bernardko. V ljubljanski porodnišnici pa so rodile: Dejak Marija, trg. pomočnica iz Lipovca 4 — dečka Branka in Oražem Štefanija iz Dolenje vasi 14 — deklico Olgo.

Srečnim mamicam čestitamo!

Umrli so: Mavrovič Jožefa, gospodinja iz Prigorice 19, stara 76 let in Dejak Nežka, otrok iz Dolenje vasi, stara 3 dni.

LOŠKI POTOK

V Ljubljani sta se poročila: Černe Anton iz Bleda, star 26 let in Levstik Ivana, delavka iz Travnika 73 (26 let).

Srečnima zakoncema čestitamo!

Rodila je: Bartol Ljudmila, gospodinja iz Travnika 21 — deklico Marto.

Srečni mamici čestitamo!

Umrla je Debeljak roj. Bambič Neža, preužitkarica iz Malega loga 28, stara 81 let.

DOBREPOLJE

Poročili so se: Vodičar Stanislav, kmetovalec iz Podgore 34 (33 let) in Prijatelj Frančiška, kmečka delavka iz Podgore 33 (25 let); Križman Jožef, kleparski pomočnik iz Kočevja, Reška 32 (24 let) in Pugelj Veronika, kmečka delavka iz Lipe 6 (23 let). V Ljubljani pa sta se poročila Ferkulj Jožef, šofer iz Ljubljane, Litijska 1, star 25 let in Horvat Frančiška, poslovodkinja iz Pake 2 (31 let).

Srečnim zakoncem čestitamo!

Umrla je Medved por. Potekal Jožefa, socialna oskrbovanka iz Doma počitka Ponikve, stara 70 let.

VELIKE LAŠČE

V Ljubljani sta se poročila: Prijatelj Alojz, vodovodni inštalater iz Prelesja (25 let) in Zabukovec Angela, šivilja iz Sv. Gregorja (20 let).

Srečnima zakoncema čestitamo!

Rodile so: Lužar Marija, gospodinja iz Lužarjev — deklico Martino, v ljubljanski porodnišnici pa je rodila Zadnik Frančiška, gospodinja iz Malih Lašč — dečka Ivana.

Srečnima mamicama čestitamo!

Umrl je Zadnik Janez, kmetovalec iz Neredov, star 86 let.

RIBNICA

V ljubljanski porodnišnici so rodile: Lesar Frančiška, gospodinja iz Jurjevice 5 — dečka Marka in Kličko Ljudmila, uslužbenka iz Hrovače 53 — deklico Ireno.

Srečnima mamicama čestitamo!

Umrla je Lovšin roj. Gorše Marija, preužitkarica iz Goriče vasi 91, stara 82 let.

KOČEVJE

Poročili so se: Krkovič Jakob, tapetniški pomočnik iz Kočevja, Cankarjeva 2 (22 let) in Lavrič Matilda, delavka iz Črnega potoka 23 (21 let); Flisar Radoslav, mizar iz Gorenja 7 (37 let) in Čiček Kristina, gospodinja iz Gorenja 7 (30 let); Žansky Franc, strojnik iz Kočevja, Rudnik 9 (31 let) in Jurkovič Nežka, tekstilna delavka iz Kočevja, Trg svobode 45 (22 let). V Ljubljani pa sta se poročila Križman Stanislav iz Šalke vasi 11 (23 let) in Križman Marija iz Šalke vasi 2 (25 let).

Srečnim zakoncem čestitamo!

Rodile so: Kranjc Jožica, gospodinja iz Kočevja, Ljubljanska c. 15 — deklico Alenko. V ljubljanski porodnišnici pa so rodile: Zalar Marija iz Kočevja, Ljubljanska c. 31 — dečka Igorja; Kovačič Irma iz Kočevja, Trg svobode 1 — dečka Janeza; Ambrožič Francka iz Kočevja, Trg tretjega oktobra 9 — dečka Bogdana; Palčič Frančiška iz Kočevja — Rudnik 28 — dečka Ivana; Sevšek Alojzija iz Željn 2 — dečka Albina; Kapele Jožefa iz Zajčjega polja 5 — dečka Rudija; Sovič Antonija iz Mlake 29 — dečka Dragota in Vidervol Ivana iz Brega 27 — dečka Zvonimira.

Srečnim mamicam čestitamo!

Umrl je Keršič Franc, vrtnarski delavec iz Kočevja, Trg svobode 50, star 63 let. V Ljubljani pa je umrl Mejaš, otrok iz Kočevja, Roška cesta 39, star 2 dni.

OBJAVE

KINO

JADRAN, Kočevje: od 12. do 14. jul. franc. barvni film »Rdeče in črno« (prvi del); 17. in 18. jul. nem. film »Piroška«; od 19. do 21. jul. franc. barv. film »Rdeče in črno« (drugi del).

SVOBODA, Rudnik: 13. in 14. jul. amer. barvni film »Južno od Sahare«, 20. in 21. jul. jugosl. film »Ni bilo zastonj«.

SODRAŽICA: 13. in 14. jul. ameriški film »Rumeno nebo«; 20. in 21. jul. angl. barvni film »Dr. v hiši«.

OSILNICA: 14. jul. amer. film »Zaseda«.

LOŠKI POTOK: 13. in 14. julija arg. film »Onečaščena«, 20. in 21. jul. amer. film »Ženske prihajajo«.

KOČEVSKA REKA: 13. in 14. jul. sovj. barvni film »Arena smelih«; 17. jul. amer. film »Rdeča reka«, 20. in 21. jul. ameriški barvni film »Robinson Crusoe«.

VELIKE LAŠČE: 20. in 21. jul. angl. film »Smeh v raju«.

RIBNICA: 13. in 14. jul. ameriški barvni film »Velika noč Casanove«, 20. in 21. jul. amer. barvni film »Mirni človek«.

DOBREPOLJE: 13. in 14. jul. amer. film »Ženske prihajajo«, 20. in 21. jul. jugosl. film »Šolaja«.

DEŽURNE TRGOVINE

Dežurno službo imajo: v soboto 13. julija od 8. do 12. ure in od 15. do 18. ure v Kočevju trgovina »Špecerija« Kočevje, v Ribnici pa trgovina »Živila« Ribnica.

V soboto 20. julija ob istem času v Kočevju trgovina »Hrana« Kočevje, v Ribnici pa trgovina »Prehrana« Ribnica.

NAJDENO

Dne 1. julija 1957 je bila pred obč. LO Kočevje najdena otroška volnena jopica, rdeče barve. Lastnik jo lahko dobi na Tajništvu za notranje zadeve Kočevje, soba št. 30/II.

PREKLIC

Podpisana Zoran Ana iz Šalke vasi št. 24 preklicujem neresnične besede, ki sem jih govorila zoper tov. Šalamunovo iz Cvišlerjev in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe. — Zoran Ana.

ČESTITKA

Ljubljeni mami za 45. rojstni dan želim vse najboljše, atu in Marjanu pa lep pozdrav. — Ančka.

ČESTITKA

Anni Šercer ter njeni hčerki iz 940 n. Holmes Ave Indianapolis 22 Ind. USA želijo vse najboljše za njun god družine Mavrin iz Kočevja, Vukan iz Kočevske Reke in Bobičevi iz Novih lazov.

Izdaja in tiska ČZP »Kočevski tisk« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor, odgov. urednik Jože Košir Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14a. Telef. 3-89. Tek. račun pri podružnici NB Kočevje št. 617-T-388. — Letna naročnina znaša 400 din, polletna 200 din in je plačljiva vnaprej. Za inozemstvo 800 din. Poštnina plačana v gotovini. Rokopisi se ne vračajo.

Iz naših krajev

NAM PIŠEJO

Delo gasilcev v Globelu

Prostovoljno gasilsko društvo Globel je razmeroma še mlado, vendar pa ima že petdeset članov. Pred tremi leti so se globevški gasilci odcepili od gasilskega društva Žigmarice in ustanovili svoje društvo. Vsi člani društva so delavni, požrtvovalni in disciplinirani. Za to je velika zasluga predsednika društva tov. Edvarda Arka. Tov. Arko je že vrsto let gasilec. Bil je tudi odlikovan z gasilsko diplomo. On je bil tudi idejni vodja pri ustanovitvi PGD Globel. Lep zgled vsem gasilcem je lahko tudi tov. Ivan Zabukovec. Mož je aktivni gasilec približno štirideset let. Tudi sedaj, čeprav ima že 73 let, še vedno sodeluje v gasilskem društvu. Tudi on je za svoje vestno delo v gasilstvu prejel gasilsko diplomo.

Gasilci v Globelu potrebujejo še razno gasilsko orodje in delavne obleke. Na zadnjem sestanku društva so razpravljali tudi o gradnji novega gasilskega doma. Člani PGD so pripravljeni pomagati pri gradnji s prostovoljnim delom, predsednik Arko pa je izjavil, da je pripravljen za novi dom dati svoje zemljišče brezplačno. Gasilci iz Globeli pa prosijo za pomoč pri gradnji doma Obč. gasilsko zvezo, kakor tudi Okrajno gasilsko zvezo.

Godbeniki gasilske godbe Sodražica

PREDGRAD

Predgrad leži v središču Poljanske doline. Prebivalstvo gornjega dela doline želi, da bi bila pošta v Predgradu. Prostor za poštni urad bi bil v zadružnem domu. V Predgrau so tudi razni uradi in obrti, ki bi radi, da bi bila pošta v Predgradu. Sedaj je pošta v Starem trgu.

VESELJE V PREDGRADU

Ko so Novice sporočile, da se bo katastrska občina Predgrad priključila h kočevski občini, so ljudje to vest sprejeli z velikim veseljem in odobravanjem.

DOPISNIK IZ PREDGRADA NAM POROČA

Vaščani Prelesja in Kota spadajo pod katastrsko občino Stari trg. Na zboru volivcev so se izjavili za priključitev h kočevski občini. Ker se bo Stari trg priključil k Črnomlju, vaščani negodujejo, češ, da so se oni izjavili za Kočevje in ne za Črnomelj ter zato želijo, da se njihovo stališče upošteva in da pridejo njihove vasi pod občino Kočevje.

★

Ni še dolgo tega, kar je v Starem trgu pri Kaušetovih gorelo v stanovanju. Zgorelo je nekaj obleke in harmonika. Gasilci so takoj pričeli gasiti in so obvarovali hišo pred uničenjem. Lastnik hiše ni bil zavarovan.

OBISK V LOŠKEM POTOKU

Potovanje in razgovori našega novinarja

Voz za vozom celuloznega lesa se pomika iz Loškega potoka vsak dan na železniško postajo v Žlebič. V ranih jutranjih urah sem jih srečaval od Sodražice pa do Vagovke. Za mnoge Potočane je celulozni les skoraj edini vir dohodkov. Kmetje les sami posekajo, obdelajo in prepeljejo v Žlebič. In tako »rinejo iz dneva v dan.

Na svoji poti iz Sodražice do Loškega potoka pa nisem gledal samo »celulozarjev«. Cestar Jože iz Gore zaslužuje vso pohvalo, ker lepo skrbi za cesto. Jožetov »rajon« so klanci pod Vagovko in nad Vagovko.

MALO BO SENA

Ko sem prišel na vrh sodraškega klanca, se mi je odprl pogled na potoške laze. Letos bo košnja izredno slaba, kakor ni bila že dolga leta. Trava je majhna in redka. Kmetje bodo morali pokositi vse laze, pa bo krme vseeno premalo. Mnogi že sedaj govorijo, da bodo del živine prodali. Majska pozeba je prizadejala travništva v višjih legah zelo veliko škodo.

Junijsko sonce močno pripeka. V potoških gmajnah pasejo pastirčki krave. Cesta se vije med mladim gozdom skoro do vasi Hrib.

Na Hribu, kjer je sedež občine Draga-Loški potok, je teklo življenje kot vsak dan. Oglasil sem se v trgovini kmetijske zadruge Hrib. Trgovina je dobro založena z vsem potrošniškim blagom. Zvedel sem, da ima ta trgovina dnevno do 100.000 din prometa, mesečni promet pa znaša približno 2,500.000 din, včasih celo 3,000.000 din.

MNENJA O SEDEŽU OBČINE

Na občinskem ljudskem odboru so bili zaposleni do »vratu« z osnutkom občinskega družbenega plana in proračunom za leto 1957. Letos bodo družbeni plan in proračun zadnjič sprejeli, ker se bo občina Draga-Loški potok združila z občino Sodražica. Zanimalo me je mnenje posameznikov, kaj mislijo o združitvi. Večina se strinja z odločitvijo, da se potoška občina združi z občino Sodražica. Vsi pa so bili odločno proti temu, da bi se sedaj ali kdaj kasneje združili z občino Ribnica. Slišal sem tudi mnenja, naj bi bilo središče združene občine na Hribu v Loškem potoku. To je seveda neizvedljivo, ker je Sodražica gospodarsko in kulturno pomembnejši kraj kot Hrib. Pa tudi tovorni in potniški promet gre skoro ves preko Sodražice na železniško postajo Žlebič. Pripominjam, da je bilo takih mnenj, naj bi bil Hrib središče nove občine, malo. Večina ljudi, s katerimi sem razpravljal, vidi v združitvi zajamčen gospodarski napredek.

Nepravilen odnos do mladine

V Jurjevici in bližnji okolici mladina in odrasli v vročih dnevih iščejo osvežitve v vodi na krajih, kjer so pogoji za kopanje. Tako je v Jurjevici že dolga leta »Za mlakami« nekakšno javno kopališče. Lastnik zemljišča, kjer je kopališče, je posestnik Klun Franc iz Brež. Nekega dne, ko je bila trava ob vodi že pokošena, se je tam kopala mladina iz bližnje okolice. Klun Franc je začel mladino na brutalen in nesramen način poditi in zmerjati z najhujšimi psovkami. Mladina je nato zapustila kopališče. Med mladino so bili celo predšolski otroci, ki so se nad Klunovimi besedami zgražali. Tudi odrasli se zgražamo nad takim početjem in odnosom do naše mladine. Mladina ve, da so se v potoku kopali njihovi očetje in stari očetje in da imajo do kopanja polno pravico. Da se kaj takega v bodoče ne bi pojavljalo, smo mnenja, da bi moral ObLO Ribnica tudi o tem ukrepati in javno kopališče zaščititi ter po možnosti še izboljšati. Francetu Klunu pa naj bo ta javni opomin v svarilo, da se bomo takemu odnosu vsi prizadeti uprli.

am.

Zanimivosti iz osega sveta

V EVROPI VROČINA, V JUŽNI AFRIKI PA SNEG

Vročinski val, ki je prodrl iz Severne Afrike preko Španije v Evropo, je zajel prav vse dežele našega kontinenta, tja do skrajnega severa Skandinavije. Vroči val je najprej in najbolj prizadel severne predele Nemčije, Dansko in Norveško. V Hamburgu so pretekli teden namerili 41 stopinj Celzija v senci. V severno-nemških ravninah so usahnili studenci, odpovedali vodovodi in ljudje so vozili vodo iz reke Elbe ter jo prodajali po 40 pfenigov (30 din) za vedro. Na tisoče hektarov gozdov je zajel požar.

Huda vročina je tudi v Angliji, Franciji, Avstriji itd. Tudi v naših krajih je te dni prava »pasja« vročina. V Dubrovniku so namerili 40 stopinj Celzija, v Novi Gorici 39 stopinj itd.

Medtem, ko se pri nas žgemo na vročem soncu, vlada v Južni Afriki prava zima. V pokrajini Natal je v nekaterih krajih zamedlo do pet metrov snega. Promet je zaradi snega otežkočen. V Avstraliji pa je te dni lilo kakor iz škafa. Kaj hočemo! Različni kraji — različno vreme.

AVTOMOBIL »FIAT 500«

V Italiji so dali v promet nov tip malega avtomobila Fiat »500«, ki je nekoliko drugačen od znanega vozila »Fiat 600«. Maksimalna hitrost novega avtomobila je 85 km na uro, porabi pa 4,5 litra bencina na 100 km. Upravljanje z novim avtomobilom je zelo poenostavljeno. Avtomobil je dvosedežen, vendar ima zadaj dovolj prostora za prtljago ali za sedež. V Italiji prodajajo te vrste avtomobilov po 490.000 lir.

MLADINSKI FESTIVAL V MOSKVI

28. julija se bo začel v Moskvi VI. svetovni mladinski festival in bo trajal do 11. avgusta. Na festival bodo šle tudi skupine jugoslovanske mladine: študentski pevski zbor beograjske univerze »Branko Krsmanović«, folklorni ansambel iz Ljubljane in nekaj vokalnih in instrumentalnih solistov. Jugoslovanski mladinci bodo sodelovali tudi na filmskem festivalu in na razstavi umetniške fotografije.

EKSPLOZIJE NA SONCU

Te dni so dosegli Zemljo siloviti magnetski viharji, ki so posledica orjaške eksplozije na površini Sonca. Ker je eksplozija pognala v vsemirje velikansko količino atomov, morajo biti ladje in letala pripravljene na radijske motnje.

HUDA VROČINA

V zadnjih dneh je postajala vročina v naših krajih iz dneva v dan hujša. Ker že dalj časa ni bilo dežja, se škoda na polju že pozna, prav tako tudi na travnikih. Vročine smo že vsi siti do grla. Kaj nam napovedujejo vremenoslovci? Približno sredi julija nevihtne padavine z ohladitvijo (nevarnost toče). V ostalih dneh nas bo spet žgalo sonce. Po nevihtah bo znova nastopila silna vročina.

70 LJUDI UMRLO ZARADI VROČINE

Zaradi hude vročine, ki je zajela vso Italijo, je v zadnjih petih dneh umrlo 70 ljudi. Najhujši primer je bil v Benetkah, kjer je zaradi močne pripeke umrlo 16 starčkov v nekem domu za stare. V zadnjih dneh so se temperature gibale med 33 in 40 stopinjami Celzija v senci.

VDOVEC JE POSTAL

V bližini Nürnberga so tatovi izpraznili kokošjo stajo. Pustili so samo petelina. Okrog vratu so mu obesili listek ,na katerem je bilo napisano: »Danes zjutraj ob 2. uri sem postal vdovec.«

SESTANEK DVOJČKOV

Pretekli mesec je bil v Eindhovenu na Nizozemskem svetovni kongres dvojčkov. Na kongresu je bilo 300 parov dvojčkov iz desetih držav. Medicinski strokovnjaki iz Nemčije, Italije in Holandske so raziskovali telesne lastnosti in navade dvojčkov, vendar samo pri tistih, ki so v to privolili.

DOLG DALJNOVOD

V Iraku gradijo nov naftovod, ki bo preko turškega ozemlja povezoval bogata naftna področja v Iraku s Sredozemskim morjem. Naftovod bo dolg približno 1000 kilometrov in bo po njem steklo vsako leto 20 milijonov ton nafte.

LEPO JE BITI MLAD

Teh besed iz mladinske himne sem se spomnil, ko sem si prejšnji teden ogledal počitniško kolonijo okraja Kočevje v Kopru.

Predstavljajte si: V prostranih sobanah dijaškega internata v Kopru, v koprskem kopališču ter v bližnji in daljnji okolici Kopra preživlja tritedenske počitnice skoraj 200 otrok iz našega okraja, ki jih je na te počitnice poslal Svet za socialno varstvo OLO Kočevje. To so otroci iz osnovnih šol in gimnazij pa tudi iz drugih šol, ki so bodisi zdravstveno ali socialno ogroženi ali pa so otroci žrtev fašizma in padlih borcev. Tu je 200 otrok od Osilnice in Radencev do Velikih Lašč in Dobrepolja, ki uživajo lepote našega morja večinoma brezplačno. Nekateri starši ali skrbniki so le nekaj prispevali za otroke, malo otrok pa je, za katere so starši ali skrbniki plačali vse stroške letovanja.

Od sedmih zjutraj pa do osmih zvečer, ko se porazgube po spalnicah, so ti otroci deležni zdravilnega morskega zraka in sonca. Po šest do sedem ur dnevno se kopajo v morju in igrajo ob njem, vmes pa dobivajo petkrat dnevno izdatno, okusno in po vseh predpisih sestavljeno hrano, ki je nekateri od njih niti ne morejo »pospraviti«.

Ob skrbnem vodstvu naših učiteljic in učiteljev spoznavajo otroci lepote Jadrana, način življenja naših ljudi ob morju, zgodovino tega lepega koščka slovenske dežele, saj so si na svojih izletih že ogledali Trst (čeprav le od daleč, z meje), Ankaran, Piran, KZ Socerb, tovarno »Tomos« itd., čaka pa jih še ogled tovarne ribjih konserv v Izoli in še kaj.

Mnogi od teh mladih ljudi so v tej koloniji prvič videli morje, nekateri so se tu naučili plavati, vsi pa so lepo zagoreli in si bodo do konca počitnic nabrali dobro zalogo sončih žarkov in vitaminov za življenje preko jeseni in zime, da bo med njimi več zdravja in manj bolezni, kot doslej.

Da ste le videli, kako so tem otrokom žarele oči, ko so se — večina prvič — vozili po našem morju! Kako navdušeno jedo paradižnike, marelice in drugo sadje pa tudi kuhana jedila, za katera nekateri sploh niso vedeli, da obstoje! Pa da jih vidite, kako so se privadili redu v koloniji! Niti najmanjšemu ni več problem pospraviti svoje postelje tako, da je všeč vzgojiteljem. Če pa še komu kaj spodleti, se starejšim otrokom zdi samo po sebi umevno, da mlajšemu pomagajo z nasveti in primeri. Dežurstvo pri vhodu in v jedilnici je v redu. Še ponosni so otroci na te svoje male, pa vendar koristne dolžnosti, ki jih mimogrede navajajo, kako naj se obnaša koristen član družbe. In da vidite, kako mali Tonček »štuporamo« zajaha nekaj let starejšega tovariša, kadar gredo na kopanje ali na izlet! Saj se razume samo po sebi, da Tonček ne more biti prikrajšan za noben užitek zato, ker ga noge ne ubogajo tako, kakor druge otroke, razume pa se tudi, da »nosač« ne razpravlja o tej malenkostni uslugi, ki jo nudi Tončku.

Res, v treh dneh, ki sem jih preživel v tej koloniji, sem z zadovoljstvom spoznal, da je za otroke taka kolonija res koristna. Zato se v imenu njihovih staršev zahvaljujem tov. Golobu, ki kolonijo vodi, tovarišicama Bambičevi in Lušinovi, ki skrbita za bogato, okusno in raznovrstno prehrano ter vsem drugim tovarišicam in tovarišem, ki so svoj dopust porabili za tako težko in odgovorno delo. Zahvala tudi tistim, ki so kakor koli pripomogli, da preživljajo naši otroci tako lepe in koristne počitnice!

M. O.

Žetev je tu. Ječmen bo kmalu požet, potem pa pride na vrsto pšenica. Lepo je ob času žetve

NOVICE

LOŠKOPOTOŠKI VODOVOD

Prebivalci Loškega potoka so že davno pred vojno želeli, da bi dobil vodovod. Ta želja pa se je začela uresničevati šele sedaj. Z gradnjo vodovoda so začeli preteklo leto. Prva etapa vodovoda je zaključena, ves kompleks vodovodnih napeljav pa bo gotov šele v nekaj letih. Gradi se namreč v etapah. Poleg te gradnje pa so v zadnjih letih obnovili kapnico na Lazcu in delno uredili vaško kanalizacijo v Srednji vasi.

Letos imajo iz sredstev za male asanacije odobrenih 1,033.000 din. Za gradnjo vodovoda so prispevale KZ na Hribu in v Travniku precejšnje zneske.

V POLOMU BI RADI POSTAVILI SPOMENIK

V Polomu je pokopanih že od leta 1945 sedem partizanov, med njimi tudi komandant jurišnega bataljona 15. divizije. Padli borci so bili prenešeni na pokopališče. Prebivalci bi tem in ostalim padlim borcem tega kraja radi postavili spomenik ali spominsko ploščo, ki naj bi bila na šoli v Polomu. V sedanji šolski zgradbi so se zbirali partizani že leta 1942. Za uresničitev zamisli pa manjka denarja, ker vaščani sami ne zmorejo tolikih stroškov. Zato pričakujejo pomoč tudi od drugod.

★

V Dolu ob Kolpi je v teh pasjih dneh zelo živahno. Iz raznih krajev prihajajo kopalci, da si v bistri Kolpi ohladijo telesa.

PRIREDIL B. MLAKAR

ZGODBA Z DIVJEGA SEVERA

NARISAL C. OBLAK

25

Na obali majhnega nezaledenelega zaliva je ležalo kakih deset tjulenjev. Tu so se udobno namestili in počivali na svojih večnih potovanjih iz severnih morij proti jugu. Te kraje so si izbrali vedno iste, vsi tjulenji iz roda v rod so jih spoznavali in uporabljali, poznali pa so jih tudi njihovi sovražniki. Take kraje je moral poznati sleherni Eskim, zakaj tjulenji so pomenili zanj življenje, zanj in za njegove pse. Živali niso niti slutile, da se jim približuje njihov najhujši sovražnik — človek.

26

Proti počivajočim tjulenjem so se previdno plazile tri postave: Eskimec Nepa, njegova žena in sin. V rokah je vsak imel dolgo nazobčano harpuno in vrv, ki naj bi zadržala ranjeno žival, če bi še mogla pobegniti. Še nekaj korakov, tri roke so se neslišno dvignile, troje harpun je švistnilo skozi zrak in se zabodlo v živali. Strašni kriki ranjenih tjulenjev so pretresali ozračje, lovci pa so hiteli z lesenimi bati pobijati ranjene živali.

27

Takrat pa se je slišalo oddaljeno zamolklo rjovenje. »Medved,« je pomembno dejal Nepa in se sklonil, da bi začel odirati tjulenja. Toda medvedov glas ni utihnil, besni kriki razdivjane zverine so postajali vedno hujši in žena je zaskrbljeno menila: »Kakor da bi bilo v bližini naše koče.« Nepa jo je začuden pogledal, toda v ženinih očeh je opazil tak strah, da je v hipu pustil tjulenja in skočil proti sanem. Dve pasji vpregi sta se pognali po planjavi.

28

Medvedovo rjovenje je postajalo vedno razločnejše. Še oster ovinek in zagledala sta svojo kočo in medveda, ki se je trudil, da bi zlezel v notranjost. Žena je v silnem strahu glasno kriknila, še nekaj skokov in vpregi sta se ustavili. Žena je zgrabila dolgo harpuno. Nepa pa je držal v rokah težko puško. Medved je začul ženski krik, se obrnil in zravnal, da bi napadel nove nasprotnike. Nepa je stopil še dva koraka naprej in dvignil puško.